Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

24 päivänä syyskuuta 2020 *

Muutoksenhaku – Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Maanalaisten ja merenalaisten voimakaapeleiden eurooppalaiset markkinat – Markkinoiden jakaminen hankkeiden yhteydessä – Yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen – Oikeudellisten yksiköiden seuraanto – Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä toiminnasta vastuuseen joutuminen – Yhdenvertaisen kohtelun periaate – Selvitysaineiston ottaminen huomioon vääristyneellä tavalla – Asetus (EY) N:o 1/2003 – 20 artikla – Euroopan komission tarkastustoimivalta kartellien tai muiden yhteistoimintajärjestelyiden yhteydessä – Toimivalta kopioida tietoja ilman aiempaa tutkintaa ja tutkia niitä tämän jälkeen komission toimitiloissa – Sakot

Asiassa C-601/18 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 24.9.2018,

Prysmian SpA, kotipaikka Milano (Italia) ja

Prysmian Cavi e Sistemi Srl, kotipaikka Milano,

edustajinaan aluksi C. Tesauro ja L. Armati, avvocati, sittemmin C. Firth ja C. Griesenbach, solicitors,

valittajina,

ja jossa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Castilla Contreras, C. Sjödin, T. Vecchi ja P. Rossi,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

The Goldman Sachs Group Inc., kotipaikka New York (Yhdysvallat), edustajinaan J. Koponen, advokat, ja A. Mangiaracina, avvocatessa, ja

Pirelli & C. SpA, kotipaikka Milano, edustajinaan G. Rizza ja M. Siragusa, avvocati,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit P. G. Xuereb (esittelevä tuomari) ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: J. Kokott,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kirjaaja: hallintovirkamies M. Longar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.10.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Prysmian SpA ja Prysmian Cavi e Sistemi Srl vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 12.7.2018 antaman tuomion Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi v. komissio (T-475/14, EU:T:2018:448; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin yhtäältä [SEUT] 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 2.4.2014 annetun komission päätöksen C(2014) 2139 final (asia AT.39610 – Voimakaapelit) (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista ja toisaalta niille riidanalaisessa päätöksessä määrätyn sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 20 artiklassa, jonka otsikko on ”Komission valtuudet tarkastusta koskevissa asioissa”, säädetään seuraavaa:

”1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi toteuttaa kaikki tarvittavat tarkastukset yrityksissä ja yritysten yhteenliittymissä.

2. Virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tarkastuksen, on oikeus

a) päästä yritysten ja yritysten yhteenliittymien kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin;

b) tutkia kirjanpitoa ja kaikkia muita liikeasiakirjoja riippumatta siitä, missä muodossa ne on tallennettu;

c) ottaa tai saada missä tahansa muodossa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta tai asiakirjoista;

d) sinetöidä kaikki yrityksen tilat ja kirjanpito tai asiakirjat tarpeellisessa määrin tarkastuksen ajaksi;

e) pyytää kaikilta yrityksen tai yritysten yhteenliittymän edustajilta tai henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset.

– –

4. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on suostuttava komission päätöksellään määräämiin tarkastuksiin. Päätöksessä on mainittava tarkastuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä tarkastuksen aloituspäivä, ilmoitettava 23 artiklassa ja 24 artiklassa säädetyt seuraamukset sekä mainittava oikeus hakea muutosta päätökseen unionin tuomioistuimelta. Komissio tekee kyseiset päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion kilpailuviranomaista, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa.

– –”

3 Kyseisen asetuksen 21 artiklassa, jonka otsikko on ”Muiden tilojen tarkastus”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos voidaan perustellusti epäillä, että kirjanpitoa ja muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklan vakavaa rikkomista, säilytetään muissa tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa, asianomaisten yritysten tai yritysten yhteenliittymien johtajien, hallituksen jäsenten ja muiden henkilöstön edustajien yksityisasunnot mukaan lukien, komissio voi päätöksen nojalla määrätä tarkastuksen tekemisestä kyseisissä tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa.

– –

4. Virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti määrätyn tarkastuksen, on 20 artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa esitetyt valtuudet. – –”

4 Kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [SEUT 101] artiklan tai [SEUT 102] artiklan määräyksiä

– –

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

5 Valituksenalaisen tuomion 1–20, 39–44 ja 131 kohdassa ilmenevä asian tausta voidaan tiivistää tämän oikeudenkäynnin tarpeita varten seuraavasti.

6 Valittajat Prysmian SpA ja Prysmian Cavi e Sistemi Srl (jäljempänä PrysmianCS) ovat Italian oikeuden mukaan perustettuja yhtiöitä, jotka yhdessä muodostivat Prysmian-konsernin. Prysmian Cavi e Sistemi Srl, joka on Prysmian SpA:n kokonaan omistama yhtiö, on maailmanlaajuinen toimija meren- ja maanalaisten sähkökaapelien alalla.

7 Pirelli & C. SpA (jäljempänä Pirelli), joka oli aiemmin italialainen yhtiö Pirelli SpA, oli 18.2.1999–28.7.2005 Pirelli Cavi e Sistemi SpA:n (jäljempänä PirelliCS) ja sitten Pirelli Cavi e Sistemi Energia SpA:n (jäljempänä PirelliCSE), joka toimi meren- ja maanalaisten sähkökaapeleiden alalla, emoyhtiö. Pirelli luovutti 28.7.2005 viimeksi mainitun yhtiön amerikkalaisen yhtiön The Goldman Sachs Group, Inc:n (jäljempänä Goldman Sachs) tytäryhtiölle. PirelliCSE:stä tuli kyseisen luovutuksen jälkeen Prysmian Cavi e Sistemi Energia Srl (jäljempänä PrysmianCSE) ja sittemmin PrysmianCS.

8 Ruotsiin sijoittautunut yhtiö ABB AB toimitti 17.10.2008 päivätyllä kirjeellä Euroopan komissiolle sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetussa komission tiedonannossa (EUVL 2006, C 298, s. 17) tarkoitetun sakoista vapauttamista koskevan hakemuksen yhteydessä joukon ilmoituksia ja asiakirjoja, jotka liittyivät kilpailua rajoittaviin kaupallisiin käytäntöihin tällä alalla.

9 Komissio suoritti tämän jälkeen tutkinnan.

10 Komission tarkastajat (jäljempänä tarkastajat), joiden mukana oli Italian kilpailuviranomaisen edustaja, menivät keskiviikkona 28.1.2009 kantajien tiloihin Milanossa (Italia) suorittaakseen asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 4 kohdan mukaisen tarkastuksen (jäljempänä kyseinen tarkastus) 9.1.2009 tehdyn sellaisen päätöksen perusteella, jolla Prysmian ja sen määräysvallassa suoraan tai välillisesti olevat yritykset määrättiin suostumaan tällaiseen tarkastukseen (jäljempänä tarkastuspäätös). Tämän päätöksen 1 artiklan toisen kohdan mukaan ”[kyseinen] tarkastus voi[tiin] suorittaa kaikissa yrityksen tai sen tytäryhtiöiden hallussa olevissa tiloissa ja erityisesti toimitiloissa osoitteessa: Viale Scarca 222, 20126 Milano, Italia”. Ilmoitettuaan tästä päätöksestä valittajille ja toimitettuaan niille tarkastuksia koskevan selittävän muistion tarkastajat tutkivat viiden työntekijän tietokoneet valittajien edustajien ja asianajajien läsnä ollessa.

11 Kyseisen tarkastuksen toisena päivänä eli torstaina 29.1.2009 tarkastajat ilmoittivat valittajille, että tarkastus kestäisi alun perin suunniteltua kolmea päivää kauemmin. Valittajat ilmoittivat olevansa valmiita joko sallimaan pääsyn tiloihinsa viikonlopun aikana tai siihen, että tilat sinetöitäisiin ja kyseistä tarkastusta jatkettaisiin seuraavalla viikolla. Kyseisen tarkastuksen kolmantena päivänä eli perjantaina 30.1.2009 tarkastajat päättivät kuitenkin tehdä alun perin tarkastuksen kohteena olleista viidestä työntekijästä kolmen työntekijän tietokoneen (jäljempänä kyseiset tietokoneet) kiintolevystä alkuperäistä vastaavat jäljennökset tarkastellakseen niiden sisältämiä tietoja komission toimitiloissa Brysselissä (Belgia).

12 Valittajat huomauttivat, että tarkastusmenetelmä, jota tarkastajat aikoivat käyttää, oli lainvastainen. Sen jälkeen, kun tarkastajat olivat ilmoittaneet valittajille, että kaikkia ehdotettua valvontamenettelyä vastaan esitettyjä vastalauseita pidettäisiin ”yhteistyöhaluttomuutena”, valittajat suostuivat tähän menettelyyn mutta pidättivät itsellään oikeuden riitauttaa sen laillisuus tuomioistuimessa.

13 Tarkastajat tekivät tämän jälkeen kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset. Kahden tietokoneen kiintolevyistä tehdyt alkuperäistä vastaavat jäljennökset tallennettiin tietotekniselle tietojen tallennusalustalle. Kolmannen tietokoneen kiintolevystä tehty alkuperäistä vastaava jäljennös tallennettiin komission tietokoneelle. Tämä tietokone ja kyseisten tietojen tietotekninen tallennusalusta laitettiin sinetöityihin kirjekuoriin, jotka tarkastajat veivät Brysseliin.

14 Edellisessä kohdassa tarkoitetut sinetöidyt kirjekuoret avattiin komission tiloissa valittajien asianajajien läsnä ollessa 26.2.2009. Tarkastajat tutkivat näissä kirjekuorissa olleet alkuperäistä vastaavat jäljennökset ja tulostivat paperille tutkinnan kannalta merkityksellisinä pitämänsä asiakirjat. Toinen paperikopio näistä asiakirjoista sekä luettelo niistä annettiin valittajien asianajajille. Näitä toimia jatkettiin 27.2.2009, ja ne saatiin päätökseen 2.3.2009. Työhuone, jossa toimia toteutettiin, sinetöitiin kunkin työpäivän päätteeksi valittajien asianajajien läsnä ollessa ja avattiin taas seuraavana päivänä edelleen heidän läsnä ollessaan. Näiden toimien päätteeksi komissio poisti kiintolevyistä tekemänsä alkuperäistä vastaavat jäljennökset valittajien edustajien läsnä ollessa.

15 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 7.4.2009 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, joka kirjattiin numerolla T-140/09, ja vaativat unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan tarkastuspäätöksen ja toteamaan lainvastaiseksi komission päätöksen tehdä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset tarkastaakseen ne myöhemmin tiloissaan Brysselissä.

16 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi tarkastuspäätöksen osittain 14.11.2012 antamallaan tuomiolla Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi Energia v. komissio (T-140/09, ei julkaistu, EU:T:2012:597) siltä osin kuin se koski muita sähkökaapeleita kuin meren- ja maanalaisia suurjännitesähkökaapeleita ja näihin muihin kaapeleihin liittyvää materiaalia ja hylkäsi kanteen muilta osin.

17 Komissio totesi tässä yhteydessä riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa, että valittajat ja 24 muuta yhtiötä, mukaan lukien kaksi ranskalaista yhtiötä Nexans France SAS ja Silec Cable SAS, olivat osallistuneet kartelliin (jäljempänä kartelli), joka muodosti yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatketun SEUT

101 artiklan ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 53 artiklan rikkomisen maan- ja/tai merenalaisten suurjännitesähkökaapeleiden alalla (jäljempänä kyseinen rikkominen).

18 Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että kartellilla oli kaksi pääasiallista kokoonpanoa, jotka muodostivat yhden kokonaisuuden, eli

– kokoonpano, johon kuuluivat eurooppalaiset yritykset, joita kutsuttiin yleensä ”R-jäseniksi”, japanilaiset yritykset, joita kutsuttiin ”A-jäseniksi”, ja eteläkorealaiset yritykset, joita kutsuttiin ”K-jäseniksi”, ja jonka avulla oli mahdollista saavuttaa tavoite alueiden ja asiakkaiden jakamisesta eurooppalaisten, japanilaisten ja eteläkorealaisten valmistajien kesken (jäljempänä A/R-kokoonpano). Jakaminen toteutettiin ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen mukaisesti, ja sen nojalla japanilaiset ja eteläkorealaiset tuottajat pidättyivät kilpailemasta hankkeista eurooppalaisten valmistajien ”kansallisella alueella”, kun taas viimeksi mainitut sitoutuivat pysymään poissa Japanin ja Etelä-Korean markkinoilta. Tämän lisäksi hankkeet jaettiin ”vientialueilla” eli muualla maailmassa muun muassa Yhdysvaltoja lukuun ottamatta

– kokoonpano, jossa eurooppalaiset tuottajat jakoivat keskenään alueet ja asiakkaat hankkeille, jotka oli tarkoitus toteuttaa eurooppalaisen ”kansallisen” alueen sisällä tai jotka oli jaettu eurooppalaisille tuottajille (jäljempänä eurooppalainen kokoonpano).

19 Riidanalaisen päätöksen mukaan PrysmianCS osallistui kartelliin 18.2.1999–28.1.2009. Pirellin katsottiin olevan vastuussa lähinnä siitä syystä, että se käytti emoyhtiönä ratkaisevaa vaikutusvaltaa PirelliCSE:ssä 28.7.2005 saakka. Prysmianin todettiin olevan vastuussa kyseisestä rikkomisesta PrysmianCS:n emoyhtiönä 29.7.2005–28.1.2009. Lisäksi komissio katsoi, että Goldman Sachs on vastuussa kyseisestä rikkomisesta samalla ajanjaksolla, kun otetaan huomioon sen yhteydet Prysmianiin ja välillisesti PrysmianCSE:hen.

20 Sakkojen määrän laskemiseksi komissio sovelsi asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa (EUVL 2006, C 210, s. 2) esitettyä menetelmää.

21 Ensinnäkin mainittujen sakkojen perusmäärän osalta komissio määritti huomioon otettavan myynnin arvon. Tämän jälkeen komissio vahvisti kyseisen rikkomisen vakavuutta heijastavan osuuden tästä myynnin arvosta. Se katsoi tältä osin, että rikkominen kuului luonteeltaan vakavimpiin kilpailunrajoituksiin, millä voitiin perustella 15 prosentin vakavuuskertoimen soveltamista. Komissio korotti lisäksi kaikkien riidanalaisen päätöksen adressaattien osalta kyseistä kerrointa 2 prosenttiyksiköllä niiden yhteenlasketun markkinaosuuden ja kartellin, joka kattoi muun muassa koko Euroopan talousalueen (ETA) alueen, lähes maailmanlaajuisen ulottuvuuden vuoksi.

22 Komissio katsoi lisäksi erityisesti, että eurooppalaisten yritysten toiminta vahingoitti kilpailua enemmän kuin muiden yritysten toiminta, koska sen lisäksi, että eurooppalaiset yritykset olivat mukana kartellin A/R-kokoonpanossa, ne olivat jakaneet keskenään sähkökaapelihankkeet myös kartellin eurooppalaisen kokoonpanon yhteydessä. Tästä syystä komissio vahvisti rikkomisen vakavuuden vuoksi huomioon otettavaksi osuudeksi myynnin arvosta 19 prosenttia eurooppalaisten yritysten osalta ja 17 prosenttia muiden yritysten osalta. Näin määritetty sakon perusmäärä oli PrysmianCS:n osalta 104 613 000 euroa.

23 Toiseksi komissio ei todennut sakkojen perusmäärää mukauttaessaan valittajien osalta raskauttavia seikkoja eikä lieventäviä seikkoja.

24 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklan f ja g alakohdan mukaan komissio määräsi yhtäältä PrysmianCS:lle yhdessä ja yhteisvastuullisesti Pirellin kanssa 67 310 000 euron sakon 18.2.1999 ja 28.7.2005 väliseltä ajalta ja toisaalta PrysmianCS:lle yhdessä ja yhteisvastuullisesti Prysmianin ja Goldman Sachsin kanssa 37 303 000 euron sakon 29.7.2005 ja 28.1.2009 väliseltä ajalta.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

25 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.6.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista niitä koskevilta osin ja niille määrättyjen sakkojen määrän alentamista.

26 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi kahdella 25.6.2015 antamallaan määräyksellä Pirellin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia ja Goldman Sachsin väliintulijaksi tukemaan valittajien vaatimuksia.

27 Valittajat vetosivat unionin yleisessä tuomioistuimessa riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi yhdeksään kanneperusteeseen, joista erityisesti ensimmäinen kanneperuste koski kyseisen tarkastuksen lainvastaisuutta, neljäs kanneperuste sitä, että PrysmianCS:n oli katsottu virheellisesti olevan vastuussa 27.11.2001 edeltävästä ajanjaksosta, kuudes kanneperuste koski SEUT 101 artiklan rikkomista koskevan näytön riittämättömyyttä, seitsemäs kanneperuste koski kyseisen rikkomisen keston virheellistä määrittämistä ja kahdeksannen kanneperusteen toinen osa koski sitä, että määrättyjä sakkoja laskettaessa oli loukattu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Valittajat vetosivat niille määrättyjen sakkojen määrän alentamista koskevien vaatimustensa tueksi niiden komission virheiden lisäksi, joita riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevissa vaatimuksessa tarkoitettiin, myös hallinnollisen menettelyn kohtuuttoman pitkään kestoon.

28 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen kokonaisuudessaan valituksenalaisella tuomiolla.

29 Valittajien ensimmäisestä kanneperusteesta unionin yleinen tuomioistuin totesi ensinnäkin, että – toisin kuin valittajat olivat väittäneet – asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdasta ei ilmene, että komission toimivalta ottaa tai saada jäljennöksiä tai otteita tarkastuksen kohteena olevan yrityksen kirjanpidosta ja asiakirjoista rajoittuisi sen jo tutkimaan kirjanpitoon ja asiakirjoihin. Tällainen tulkinta voisi lisäksi heikentää mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan tehokasta vaikutusta, koska tarkastuksen kohteena olevan yrityksen kirjanpidon ja asiakirjojen tutkiminen voi tietyissä olosuhteissa edellyttää sitä, että kyseisestä kirjanpidosta tai kyseisistä asiakirjoista otettaan jäljennökset etukäteen, tai jäljennösten ottaminen voi yksinkertaistaa tarkastuksen suorittamista, kuten nyt käsiteltävässä asiassa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että koska alkuperäistä vastaavien jäljennösten ottaminen kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä oli osa sellaisen tietoteknisen tutkintaohjelman soveltamista, jota komissio käytti voidakseen tehdä tietokoneissa oleviin tietoihin hakusanoja käyttäen hakuja, joiden tarkoituksena oli etsiä tutkinnan kannalta merkityksellisiä tietoja, näiden jäljennösten tekeminen kuului asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa säädetyn toimivallan piiriin.

30 Unionin yleinen tuomioistuin totesi toiseksi, että – toisin kuin valittajat olivat väittäneet – tarkastajat eivät olleet sisällyttäneet tutkinnan asiakirja-aineistoon suoraan kyseisten tietokoneiden kiintolevyjen alkuperäistä vastaavien jäljennösten sisältämiä asiakirjoja tarkistamatta etukäteen, että ne olivat tarkastuksen kohteen kannalta merkityksellisiä.

31 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kolmanneksi, että asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ei säädetä, että tarkastuksen kohteena olevien yritysten kirjanpito ja liikeasiakirjat tarkastetaan yksinomaan niiden tiloissa, jos – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – mainittua tarkastusta ei ole voitu saattaa päätökseen alun perin suunnitellussa ajassa. Komissio velvoitetaan siinä asiakirjoja omissa toimitiloissaan tutkiessaan vain antamaan tarkastuksen kohteena oleville yrityksille samat takeet kuin ne, joita komission on noudatettava paikalla tehtävässä tarkastuksessa, kuten nyt käsiteltävässä asiassa on tehty.

32 Neljänneksi komissio ei myöskään ylittänyt tarkastuspäätöksen ulottuvuutta, koska siinä ei suljettu pois komission mahdollisuutta jatkaa tarkastusta tiloissaan Brysselissä ja koska kantajat eivät olleet väittäneet, että kyseisen tarkastuksen kesto olisi ylittänyt kohtuullisen ajan.

33 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valittajien neljännestä kanneperusteesta, että komissio oli katsonut perustellusti, että vastuu PirelliCS:n kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä toiminnasta 27.11.2001 saakka oli taloudellisen jatkuvuuden periaatteen nojalla siirtynyt PirelliCSE:lle ja että tämä vastuu kuului siis PrysmianCS:lle. Valittajien väitteestä, joka perustui yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen, unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että kyseisen periaatteen noudattamisen on oltava sopusoinnussa laillisuusperiaatteen kanssa, jonka mukaan kukaan ei voi edukseen vedota lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tästä seurasi, että vaikka oletettaisiin, että komissio olisi syyllistynyt mahdolliseen lainvastaisuuteen, kun se ei katsonut Nexans Francen ja Silec Cablen olevan taloudellisen jatkuvuuden periaatteen nojalla vastuussa, tällainen mahdollinen lainvastaisuus, jota ei ollut saatettu sen käsiteltäväksi valittajien nostaman kanteen yhteydessä, ei voi missään tapauksessa johtaa siihen, että se toteaa syrjinnän olemassaolon ja siten valittajiin kohdistuneen lainvastaisuuden.

34 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valittajien kuudennesta kanneperusteesta, etteivät ne olleet osoittaneet, ettei komissio ollut osoittanut pätevästi, että SEUT 101 artiklaa oli rikottu.

35 Valittajien seitsemännen kanneperusteen osalta unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei komissio ollut tehnyt virhettä katsoessaan, että kyseisen rikkomisen alkamisajankohdaksi oli katsottava 18.2.1999 pidetty kokous.

36 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valittajien kahdeksannen kanneperusteen toisesta osasta, että se, että – kuten valittajat väittivät – japanilaisten yritysten osallistuminen kyseiseen rikkomiseen oli samankaltaista kuin eurooppalaisten yritysten osallistuminen silloin, kun kyse oli kartellin eurooppalaiseen kokoonpanoon osallistumisesta, – vaikka tämä oletettaisiin toteen näytetyksi – ei ollut omiaan kyseenalaistamaan komission päätelmää, jonka mukaan hankkeiden jakaminen Euroopan talousalueella oli lisätekijä, josta oli syytä määrätä seuraamus korottamalla vakavuuskerrointa. Valittajien väitteellä, jonka mukaan komissio oli tehnyt tässä yhteydessä arviointivirheen, ei myöskään ole vaikutusta siihen, onko yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukattu kantajien osalta. Vaikka tällaisella väitteellä – jos sen oletettaisiin olevan perusteltu – voitaisiin perustella japanilaisille yrityksille määrätyn sakon korottamista, yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen ei voida perustaa oikeutta syrjimättömään lainvastaiseen kohteluun.

37 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajien vaatimuksen niille määrättyjen sakkojen määrän alentamisesta.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

38 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hyväksyy heidän ensimmäisessä oikeusasteessa esittämänsä vaatimukset ja

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

39 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

40 Pirelli vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valittajien toisen valitusperusteen

– pysyttää valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämä neljäs kanneperuste ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

41 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi viiteen valitusperusteeseen. Ensimmäinen valitusperuste perustuu asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan rikkomiseen. Toinen valitusperuste koskee yksilöllisen vastuun, oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteiden loukkaamista sekä perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä. Kolmannen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki ilmeisen virheen, kun se luonnehti kyseessä olevaa rikkomista yhtenä kokonaisuutena pidettäväksi jatketuksi kilpailusääntöjen rikkomiseksi. Neljäs valitusperuste koskee rikkomisen kestoa rajattaessa tehtyjä oikeudellisia virheitä. Viides valitusperuste koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista vakavuuskerrointa vahvistettaessa.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

42 Valituksenalaisen tuomion 50–53, 58, 60 ja 62–68 kohtaa koskevalla ensimmäisellä valitusperusteellaan valittajat väittävät, että kyseisessä tuomiossa on oikeudellisia virheitä, jotka liittyvät asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan tulkintaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin vahvisti, että komissiolla oli oikeus yhtäältä tehdä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset tutkimatta ensin näillä kiintolevyillä olleiden asiakirjojen laatua ja niiden merkityksellisyyttä kyseessä olevan tarkastuksen kannalta ja toisaalta jatkaa tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä.

43 Kun kyse on alkuperäistä vastaavien jäljennösten tekemisestä kiintolevyistä, asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan c alakohdan sanamuodosta ilmenee, että kun komissio saapuu yrityksen tiloihin, sen on ensin tutkittava liikeasiakirjat arvioidakseen niiden merkityksellisyyttä tutkimuksen kannalta, ja että vasta tällaisen tutkinnan jälkeen se voi ottaa jäljennökset ”kirjanpidosta tai asiakirjoista” eli tutkimistaan asiakirjoista.

44 Lisäksi asetuksessa N:o 1/2003 täsmennetään, että komissio voi tutkia ja kopioida ainoastaan kirjanpitoa ja liiketoimintaan liittyviä asiakirjoja. Vaikka yrityksen johtajien tietokoneiden voidaan katsoa liittyvän ”liiketoimintaan”, kaikki niiden sisältämät tiedostot, tiedot ja ohjelmistot eivät välttämättä liity siihen. Kun komissio teki kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset, se kopioi siten väistämättä myös henkilökohtaisia tiedostoja ja henkilötietoja ja rikkoi siten räikeästi asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohtaa.

45 Tämän tuomion 10 kohdassa mainittu tarkastuksia koskeva selittävä muistio ei ole riittävä oikeudellinen perusta tällaisen käytännön oikeuttamiseksi. Laillisuusperiaatteen mukaisesti kaikkiin menettelyihin, jotka koskevat tietokokonaisuuksien kopiointia, olisi sovellettava unionin lainsäätäjän antamaa toimea tai ainakin komission tämän lainsäätäjän nimenomaisesti siirtämän toimivallan nojalla hyväksymää toimea.

46 Sama koskee paikkaa, jossa komissiolla on toimivalta suorittaa tutkinta. Asetuksen N:o 1/2003 20 artiklassa komissiolle annettujen tutkintavaltuuksien maantieteellinen ulottuvuus on selvästi rajattu kyseisten yritysten toimitiloihin, kuten tämän asetuksen 20 artiklan 1 kohdan

sanamuodosta käy ilmi. Lisäksi kyseisen asetuksen 21 artiklasta ilmenee, että komissio voi käyttää tarkastusvaltuuksiaan muissa tiloissa vain poikkeuksellisesti silloin, kun se on unionin oikeuden toimen nojalla nimenomaisesti sallittua. Saman asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa ja tarkastuspäätöksessä, jossa toistetaan tämän säännöksen sisältö, oli siten kielletty komissiota jatkamasta kyseistä tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä. Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta asetuksen N:o 1/2003 20 artiklasta on ristiriidassa tämän asetuksen soveltamisalan kanssa sekä laillisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen vastainen.

47 Sillä, että asiakirjojen tutkimiseen komission tiloissa Brysselissä oli sovellettu samoja takeita, joita tämän toimielimen on noudatettava paikalla tehtävässä tarkastuksessa, ei aseteta kyseenalaiseksi sitä, että komissio on rikkonut asetusta N:o 1/2003 sen vuoksi, että se on jatkanut kyseistä tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä.

48 Komissio väittää, että ensimmäinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska siinä ainoastaan toistetaan ensimmäisessä oikeusasteessa jo esitetyt väitteet ja koska sillä pyritään siihen, että unionin tuomioistuin tutkisi uudelleen valittajien unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämät väitteet. Komissio väittää toissijaisesti, että tämä valitusperuste on tehoton tai ainakin perusteeton, sillä se perustuu valituksenalaisen tuomion osittaiseen tukintaan, jossa ei oteta huomioon unionin yleisen tuomioistuimen kyseisen tuomion 50 ja 56 kohdassa esittämiä pääasiallisia toteamuksia.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

49 Ensimmäisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisesta on todettava, että valittajat riitauttavat tällä valitusperusteella unionin yleisen tuomioistuimen asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdasta tekemän tulkinnan. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että jos valittaja riitauttaa sen, miten unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut tai soveltanut unionin oikeutta, ensimmäisessä oikeusasteessa tarkasteltuja oikeuskysymyksiä voidaan käsitellä uudelleen muutoksenhakumenettelyssä. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osaksi toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo unionin yleisessä tuomioistuimessa (tuomio 16.1.2019, komissio v. United Parcel Service, C-265/17 P, EU:C:2019:23, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on otettava tutkittavaksi.

50 Asiakysymyksestä on todettava heti aluksi, että valittajat eivät tosin riitauta unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 50 ja 56 kohdassa esittämiä toteamuksia. Näiden toteamusten mukaan yhtäältä alkuperäistä vastaavien jäljennösten tekeminen kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä komission tietoteknisen tutkintaohjelman käytön yhteydessä oli lähinnä välivaihe, jonka tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi se, että tarkastajat voivat etsiä kyseisen tarkastuksen kannalta merkityksellisiä asiakirjoja. Mainituista toteamuksista ilmenee toisaalta, ettei komissio liittänyt nyt käsiteltävässä asiassa näihin alkuperäistä vastaaviin jäljennöksiin sisältyneitä asiakirjoja suoraan tutkinta-aineistoon tarkistamatta ensin, olivatko ne merkityksellisiä tämän tarkastuksen kohteen kannalta. Se, etteivät valittajat ole kiistäneet näitä unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksia, ei kuitenkaan merkitse – toisin kuin komissio väittää – sitä, että ensimmäinen valitusperuste olisi tehoton, kun kyse on valittajien väitteistä, jotka koskevat valituksenalaisen tuomion perusteluja, joiden mukaan komissiolla oli oikeus tehdä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset. Mainitut toteamukset eivät nimittäin sellaisinaan riitä osoittamaan, että komissiolla oli toimivalta tehdä tällaisia jäljennöksiä.

51 On siten tutkittava, tekikö unionin yleinen tuomioistuin oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b tai c alakohdassa annetaan komissiolle toimivalta tehdä tällaisia alkuperäistä vastaavia jäljennöksiä ja jatkaa tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä.

52 Alkuperäistä vastaavien jäljennösten tekemisestä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä on ensiksikin todettava, että sekä asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan c alakohdan sanamuodosta että sen asiayhteydestä ilmenee, että kun unionin lainsäätäjä antoi kyseisessä säännöksessä komissiolle luvan ”ottaa tai saada” missä tahansa muodossa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta tai kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa mainituista muista liiketoimintaan liittyvistä asiakirjoista, se tarkoitti todisteita, jotka komissiolla on oikeus hankkia, jotta se voi liittää ne asiakirja-aineistoon ja käyttää niitä tarvittaessa menettelyssä, jossa on tarkoitus määrätä seuraamuksia unionin kilpailuoikeuden rikkomisista. Kyse on siis oltava tarkastuksen kohteen piiriin kuuluvista asiakirjoista, mikä edellyttää sitä, että komissio on etukäteen tarkastanut, että näin oli (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 58 kohta).

53 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin ei voinut perustaa kantaansa asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan c alakohtaan todetakseen, että komissiolla oli oikeus tehdä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset.

54 Asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohta, johon unionin yleinen tuomioistuin myös viittaa ja jossa komissiolle annetaan toimivalta tutkia kirjanpito ja kaikki muut tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän liikeasiakirjat riippumatta siitä, missä muodossa ne on tallennettu, muodostaa kuitenkin oikeudellisen perustan tällaisten kopioiden toteuttamiselle (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 60 kohta).

55 On nimittäin todettava ensinnäkin, että kun unionin lainsäätäjä on tältä osin ainoastaan antanut komissiolle luvan suorittaa tällaista tutkintaa täsmentämättä yksityiskohtaisemmin komissiolle näin annettua toimivaltaa, se on myöntänyt kyseiselle toimielimelle tiettyä harkintavaltaa sen mahdollisesti harjoittamaa tutkintaa koskevien konkreettisten yksityiskohtaisten sääntöjen osalta.

56 Komissio voi siis olosuhteiden mukaan päättää tutkia tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tietoteknisen tallennusalustan sisältämiä tietoja näiden tietojen kopion perusteella niiden alkuperäiskappaleen sijasta. Sekä siinä tapauksessa, että komissio tutkii alkuperäisiä tietoja, että siinä tapauksessa, että se analysoi näiden tietojen jäljennöksiä, kyse on nimittäin samoista tiedoista, jotka ovat komission suorittaman tutkinnan kohteena.

57 Näin ollen komission oikeus tehdä tietokoneen kiintolevystä alkuperäistä vastaava jäljennös välivaiheena kyseisellä tallennusalustalla olevia tietoja tutkittaessa ei siis ole komissiolle myönnetty ylimääräinen oikeus, vaan se kuuluu asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa kyseiselle toimielimelle myönnetyn tutkintatoimivallan piiriin, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa.

58 Toiseksi on todettava, että vaikka vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolle kilpailun alalla myönnetyt tarkastusvaltuudet ovat hyvin rajattuja (ks. vastaavasti tuomio 18.6.2015, Deutsche Bahn ym. v. komissio, C-583/13 P, EU:C:2015:404, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), tämä ei kuitenkaan merkitse, että säännöksiä, joilla kyseiselle toimielimelle annetaan tarkastusvaltuudet, olisi tulkittava suppeasti, vaikka tältä kannalta onkin syytä valvoa, ettei kyseisillä valtuuksilla loukata asianomaisten yritysten oikeuksia. Nämä oikeudet taataan, kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – komissio kopioi tiedot, vaikka se ei ole niitä ensin tutkinut, mutta tarkastaa tämän jälkeen asianomaisen yrityksen puolustautumisoikeuksia tiukasti kunnioittaen, ovatko nämä tiedot merkityksellisiä tarkastuksen kohteen kannalta, ennen kuin se liittää asiakirja-aineistoon tältä osin merkityksellisiksi katsotut asiakirjat ja poistaa muut kopioidut tiedot.

59 Näin ollen komission oikeus tällaisten jäljennösten tekemiseen ei vaikuta asetuksessa N:o 1/2003 säädettyihin menettelyllisiin takeisiin eikä tarkastuksen kohteena olevan yrityksen muihin oikeuksiin edellyttäen, että komissio liittää tutkintansa jälkeen asiakirja-aineistoon ainoastaan asiakirjoja, joilla on merkitystä tarkastuksen kohteen kannalta. Kuten unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa totesi, tilanne oli tällainen nyt käsiteltävässä asiassa.

60 Kolmanneksi on todettava, että – kuten unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 49 kohdassa esittämistä tosiseikkoja koskevista toteamuksista ilmenee – komissio käyttää tietoteknistä tutkintaohjelmaa, joka edellyttää ”indeksoinniksi” kutsuttua edeltävää vaihetta, johon kuluu yleensä huomattavasti aikaa. Sama pätee kyseisen tietojenkäsittelyprosessin seuraavaan vaiheeseen, jonka aikana komissio tutkii näitä tietoja, kuten myös käsiteltävän asian tosiseikat osoittavat. On siis paitsi komission, myös kyseessä olevan yrityksen edun mukaista, että kyseinen toimielin tukeutuu valvontaansa toteuttaessaan näiden tietojen kopioon, minkä ansiosta kyseinen yritys voi jatkaa alkuperäisten tietojen ja niiden tallennusalustojen, joille tiedot on tallennettu, käyttöä heti, kun kyseinen kopio on tehty, ja näin komission suorittama tarkastus häiritsee kyseisen yrityksen toimintaa vähemmän.

61 Näin ollen valittajien väitteet, jotka koskevat alkuperäistä vastaavien jäljennösten tekemistä kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä ja jotka perustuvat asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan c alakohdan sanamuotoon ja kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan yleiseen rakenteeseen, on hylättävä.

62 Toiseksi komission päätöksestä jatkaa kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä tehtyjen alkuperäistä vastaavien jäljennösten tutkimista toimitiloissaan Brysselissä on todettava, että sekä asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan sanamuodosta että sen rakenteesta ilmenee, että tarkastus on aloitettava ja sitä on lähtökohtaisesti jatkettava, kuten tämän asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetään, ”yrityksissä ja yritysten yhteenliittymissä” ja että tämän vuoksi yhtäältä kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan a alakohdassa annetaan komissiolle oikeus ”päästä yritysten ja yritysten yhteenliittymien kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin” ja toisaalta saman asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa velvoitetaan komissio ilmoittamaan tarkastuksesta hyvissä ajoin ennen sen suorittamista sen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle, ”jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa”. Myös tämän vuoksi nyt käsiteltävässä asiassa tarkastuspäätöksessä Prysmian velvoitettiin suostumaan tarkastukseen ”kaikissa [sen] tai [sen] tytäryhtiöiden – – tiloissa”.

63 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ei kuitenkaan säädetä, kuten valittajat väittävät, että tarkastuksen kohteena olevien yritysten kirjanpidon tai asiakirjojen tarkastaminen tapahtuisi yksinomaan niiden tiloissa kaikissa olosuhteissa (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 78 kohta).

64 Sama koskee sellaista tarkastuspäätöstä, jossa ainoastaan määrätään, että kyseinen tarkastus voitiin suorittaa kaikissa valittajien hallussa olevissa tiloissa.

65 Tällaisen tutkinnan jatkaminen komission tiloissa ei nimittäin merkitse sellaisenaan ja verrattuna tarkastuksen kohteena olevien yritysten tiloissa suoritettavaan tutkintaan sellaista ylimääräistä puuttumista asianomaisen yrityksen oikeuksiin, joka olisi niin vakavaa, että komission toimivallasta olisi siltä osin säädettävä nimenomaisesti eikä sitä voitaisi johtaa implisiittisesti asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä toimivaltuuksista. Se, että tietyissä tapauksissa mahdollisuus jatkaa tarkastusta komission tiloissa ei ole välttämätön, jotta komissio voisi suorittaa tarkastuksen, ei merkitse sitä, että tällainen mahdollisuus olisi kaikissa olosuhteissa poissuljettu (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 80 kohta).

66 Hyväksyttävät syyt voivat nimittäin johtaa siihen, että komissio päättää myös kyseessä olevien yritysten edun mukaisesti jatkaa toimitiloissaan Brysselissä niiden tietojen tarkastusta, jotka se on kerännyt asianomaisesta yrityksestä. Tältä osin on muistutettava, kuten tämän tuomion 60 kohdasta ilmenee, että sähköisten tietojen käsittelyyn tarvittava aika voi osoittautua huomattavaksi. Jos komissio velvoitettaisiin käsittelemään tällaisia tietoja yksinomaan tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tiloissa silloin, kun kyse on erityisen laajoista tiedoista, siitä voisi seurata, että tarkastajien läsnäolo kyseisen

yrityksen tiloissa pitkittyisi merkittävästi, mikä voisi haitata tarkastuksen tehokkuutta ja lisätä tarpeettomasti kyseisen yrityksen toiminnan häiritsemistä tarkastuksen vuoksi (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 81 kohta).

67 Lisäksi on muistutettava, että – kuten valituksenalaisen tuomion 60 kohdasta ilmenee – valittajat eivät arvostele komissiota siitä, että se olisi tutkiessaan kyseisten tietokoneiden kiintolevyn alkuperäistä vastaavia jäljennöksiä omissa toimitiloissaan Brysselissä toiminut eri tavalla kuin se olisi toiminut, jos se olisi tutkinut niitä valittajien tiloissa. Valittajat eivät nimittäin kiistä sitä, että komission omissa tiloissaan Brysselissä suorittamassa tutkinnassa kunnioitettiin tiukasti niiden puolustautumisoikeuksia, koska komissio takasi kyseessä olevan tarkastuksen koko keston ajan kyseisten tietojen suojan ja liitti asiakirja-aineistoon ainoastaan asiakirjat, joiden se oli aiemmin varmistanut olevan kyseisen tutkinnan kannalta merkityksellisiä.

68 Asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa, jonka mukaan komissio voi tarvittaessa jatkaa toimitiloissaan Brysselissä tutkintaa, jonka se aloitti pätevästi tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän tiloissa, ei voida kyseenalaistaa valittajien väitteellä, jonka mukaan tämän asetuksen 21 artiklassa annetaan komissiolle oikeus käyttää tarkastusvaltuuksiaan ”muissa tiloissa” vain poikkeuksellisesti. Tämä 21 artikla koskee nimittäin täysin eri tilannetta kuin kyseisen asetuksen 20 artikla eli komission mahdollisuutta tehdä tarkastuksia muissa tiloissa kuin asianomaisen yrityksen liiketiloissa, kuten yrityksen henkilökunnan kotona tai liikennevälineissä, kun on olemassa perusteltu epäily siitä, että siellä säilytetään tarkastuksen kohteena olevaan alaan liittyvää kirjanpitoa tai muita liikeasiakirjoja, joilla voi olla merkitystä SEUT 101 artiklan tai SEUT 102 artiklan vakavan rikkomisen toteennäyttämisen kannalta (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 85 kohta).

69 Edellisessä kohdassa tarkoitettua asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa ei voida kyseenalaistaa myöskään valittajien väitteellä, jonka mukaan asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan tällainen tulkinta antaisi komissiolle mahdollisuuden suorittaa etätarkastuksia ja velvoittaa asianomaiset yritykset toimittamaan sille jäljennökset kokonaisista kiintolevyistä, kunhan se antaa niille asianmukaiset takeet. Komission mahdollisuudella jatkaa toimitiloissaan Brysselissä tutkintaa, jonka se aloitti tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tiloissa, ei ole mitään vaikutusta siihen, onko tällä toimielimellä asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan nojalla oikeus toteuttaa valittajien tarkoittamien kaltaisia tutkintatoimenpiteitä. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että se, että komissio jatkaa tarkastusta omissa tiloissaan, merkitsee sitä, että kyse on yhden ja saman sellaisen tarkastuksen jatkamisesta, joka on aloitettu tällaisen yrityksen tiloissa, eikä uudesta tarkastuksesta kolmannen osapuolen tiloissa (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 84 kohta).

70 On kuitenkin täsmennettävä, että komissio voi käyttää asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista mahdollisuutta jatkaa tarkastuksen kohteena olevan yrityksen kirjanpidon ja muiden liikeasiakirjojen tutkintaa toimitiloissaan Brysselissä vain, jos se voi hyväksyttävästi katsoa, että tämä on perusteltua tarkastuksen tehokkuuden turvaamiseksi tai kyseessä olevan yrityksen toiminnan liiallisen häiritsemisen välttämiseksi (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 87 kohta).

71 Kuten tämän tuomion 10–14 kohdassa esitetystä unionin yleisen tuomioistuimen toteamien tosiseikkojen kuvauksesta ilmenee, tarkastajat ovat nyt käsiteltävässä asiassa viettäneet valittajien tiloissa yhteensä kolme päivää eli 28.–30.1.2009. He tekivät kyseisten tietokoneiden kiintolevyistä alkuperäistä vastaavat jäljennökset ja tallensivat ne tietojen tallennusalustoille sekä komission tietokoneelle. Tämä tallennusalusta ja tämä tietokone laitettiin sinetöityihin kirjekuoriin ja vietiin komission toimitiloihin Brysseliin. Brysseliin vietyjen tietojen tutkiminen valittajien edustajien läsnä ollessa kesti tämän jälkeen kolme työpäivää eli 26.2.–2.3.2009, mikä osoittaa sen, että silloin, kun komissio päätti jatkaa kyseistä tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä, jäljellä olleiden tutkittavien digitaalisten tietojen määrä oli edelleen merkittävä.

72 Näin ollen on todettava, ettei komissio toiminut lainvastaisesti, kun se päätti jatkaa kyseistä tarkastusta toimitiloissaan Brysselissä. Kun nimittäin otetaan huomioon unionin yleisen tuomioistuimen toteamat tosiseikat, komissio saattoi perustellusti katsoa, että tämän tarkastuksen jatkaminen sen toimitiloissa Brysselissä oli perusteltua, jolloin vältettiin tarkastajien läsnäolon pitkittyminen valittajien toimitiloissa tarkastuksen tehokkuuden turvaamiseksi ja sen välttämiseksi, että kyseisen yrityksen toimintaa häiritään liikaa (ks. analogisesti tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 89 kohta).

73 Kuten tämän tuomion 65 kohdasta ilmenee, komission mahdollisuus jatkaa yrityksen kirjanpidon ja muiden liikeasiakirjojen tutkimista asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla toimitiloissaan Brysselissä edellyttää sen toteamista, ettei tällainen jatkaminen merkitse minkäänlaista puolustautumisoikeuksien loukkaamista eikä sillä vaaranneta asianomaisten yritysten oikeuksia enempää verrattuna siihen, mitä tapahtuu niiden tiloissa toteutettavassa tarkastuksessa. Tällainen vaarantaminen olisi todettava, jos tämän tarkastuksen jatkamisesta komission tiloissa Brysselissä aiheutuisi tarkastuksen kohteena olevalle yritykselle lisäkustannuksia, jotka ovat aiheutuneet pelkästään tämän jatkamisen vuoksi. Tästä seuraa, että kun tarkastuksen jatkaminen voi aiheuttaa tällaisia lisäkustannuksia, komissio voi toteuttaa sen vain sillä edellytyksellä, että se suostuu korvaamaan nämä kustannukset, kun asianomainen yritys esittää sille tätä koskevan asianmukaisesti perustellun vaatimuksen (tuomio 16.7.2020, Nexans France ja Nexans v. komissio, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 90 kohta).

74 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

75 Toisessa valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 130–140 ja 144–148 kohtaa ja joka jakautuu kolmeen osaan, valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisia virheitä vahvistaessaan riidanalaisen päätöksen, jossa PrysmianCS:n katsotaan olevan vastuussa kyseisestä rikkomisesta koko sen keston ajan eli 18.2.1999–27.1.2009, vaikka se on perustettu vasta 27.11.2001.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

76 Valittajat väittävät toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on loukannut yksilöllisen vastuun ja oikeusvarmuuden periaatteita.

77 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin kilpailuoikeuden rikkomiseen osallistunutta yritystä silloin, kun rikkominen tapahtui, johtaneen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on lähtökohtaisesti vastattava kilpailusääntöjen rikkomisesta, vaikka kilpailusääntöjen rikkomisesta tehdyn langettavan päätöksen tekemispäivänä tämän yrityksen toiminnan harjoittaminen olisi toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön vastuulla. Tästä yleisestä periaatteesta tehtäviä poikkeuksia voidaan perustella ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa unionin kilpailusääntöjen tehokkaan vaikutuksen ja varoittavan vaikutuksen avulla. Näissä tapauksissa vastuu voidaan taloudellisen jatkuvuuden periaatteen mukaisesti kohdentaa kyseiselle toiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että nämä edellytykset täyttyvät, kun rikkomiseen syyllistynyt luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on oikeudellisesti tai taloudellisesti lakannut olemasta ja kun alkuperäisen toiminnanharjoittajan ja uuden toiminnanharjoittajan, joka soveltaa näin ollen samoja liiketoiminnallisia ohjeita, välillä on rakenteellinen yhteys.

78 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen olisi siis valittajien mukaan pitänyt aivan aluksi yksilöidä merkityksellisen kansallisen yhtiöoikeuden näkökulmasta PrysmianCS:n alkuperäinen toiminnanharjoittaja eli Pirelli, johon PirelliCS oli sulautunut. Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan suorittanut tällaista tutkimusta ja sovelsi taloudellisen jatkuvuuden periaatetta pelkästään vaihtoehtona oikeudellisten yksiköiden yksilöllisen vastuun periaatteelle, minkä osoittaa se, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi vaikutuksettomana mahdollisuuden, että komissio olisi tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan PirelliCSE:n olevan PirelliCS:n oikeudellinen seuraaja. Kyse on ilmeisestä oikeudellisesta virheestä, jonka seurauksena komissiolle on oikeusvarmuuden periaatteen vastaisesti myönnetty ehdoton harkintavalta, jonka perusteella se voi määrittää oikeudellisen yksikön, jolle voidaan määrätä sakko konsernin sisäisen varojen siirron yhteydessä.

79 Komissio väittää, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska valittajat ainoastaan toistavat unionin tuomioistuimessa jo unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämänsä väitteet. Valittajat pyytävät unionin tuomioistuinta tutkimaan näet uudelleen ne todisteet, jotka unionin yleinen tuomioistuin on jo tutkinut.

80 Toinen valitusperuste on komission mukaan toissijaisesti perusteeton.

81 Pirelli väittää, että taloudellisen jatkuvuuden periaatetta sovelletaan paitsi silloin, kun rikkomiseen syyllistynyt alkuperäinen toiminnan harjoittaja on lakannut olemasta, myös silloin, kun tämä ei enää harjoita taloudellista toimintaa merkityksellisillä markkinoilla. Nyt käsiteltävässä asiassa PirelliCS:stä tuli vuonna 2001 tapahtuneen jakautumisen seurauksena pöytälaatikkoyhtiö, ja PirelliCSE:stä tuli sen ainoa taloudellinen ja oikeudellinen seuraaja. Se, että alkuperäinen emoyhtiö Pirelli oli edelleen olemassa riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä, ei muuta tätä analyysiä. Pirelli lisää, ettei se ole missään tapauksessa välttänyt vastuutaan kyseisestä rikkomisesta, vaan sen on katsottu olevan vastuussa rikkomisesta yhdessä ja yhteisvastuullisesti PrysmianCS:n kanssa 18.2.1999–28.7.2005.

82 Pirellin mukaan toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siten tehoton ja joka tapauksessa perusteeton.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

83 Tämän tuomion 49 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti on todettava vastoin komission näkemystä, että koska toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa arvostellaan oikeudellista seikkaa, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut, valitusperusteen tämä osa on otettava tutkittavaksi, koska tällaista oikeudellista seikkaa voidaan käsitellä uudelleen muutoksenhakuvaiheessa.

84 On kuitenkin todettava, että valittajien toisen valitusperusteensa ensimmäisen osan tueksi esittämät väitteet perustuvat unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön virheelliseen tulkintaan.

85 Unionin tuomioistuimella on tosin ollut tilaisuus täsmentää siitä, missä tilanteissa yksikölle, joka ei ole syyllistynyt unionin kilpailusääntöjen rikkomiseen, voidaan määrätä seuraamuksia kyseisen rikkomisen perusteella, että tällaisiin tilanteisiin lukeutuu tilanne, jossa rikkomiseen syyllistynyt yksikkö on lakannut olemasta oikeudellisesti tai taloudellisesti, koska seuraamuksella, joka määrätään yritykselle, joka on lakannut harjoittamasta taloudellista toimintaa, ei välttämättä ole varoittavaa vaikutusta. Jos sitä vastoin rikkomiseen syyllistynyt yksikkö sekä on edelleen olemassa oikeudellisesti että harjoittaa taloudellista toimintaa, komissiolla on periaatteessa velvollisuus määrätä kyseessä oleva sakko tälle yksikölle (ks. vastaavasti tuomio 29.3.2011, ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 144 ja 145 kohta).

86 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin myös, että unionin kilpailusääntöjä rikkoneen yksikön oikeudellisesta tai organisatorisesta muutoksesta ei välttämättä seuraa, että syntyisi uusi yksikkö, joka vapautuisi sitä oikeudellisesti edeltäneen yksikön kilpailusääntöjen vastaista käyttäytymistä koskevasta vastuusta, mikäli nämä kaksi yksikköä ovat ainakin taloudelliselta kannalta samat. Jos näet yritykset voisivat välttää seuraamukset jo pelkästään muuttamalla identiteettiään uudelleenjärjestelyillä, luovutuksilla tai muilla oikeudellisilla tai organisatorisilla muutoksilla, tavoite, joka koskee unionin kilpailusääntöjen vastaisesta käyttäytymisestä rankaisemista sekä tällaisen käyttäytymisen toistumisen välttämistä ennalta ehkäisevillä seuraamuksilla, vaarantuisi (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Unionin tuomioistuin on siten todennut, että kun kaksi yksikköä muodostaa saman taloudellisen yksikön, se, että rikkomiseen syyllistynyt yksikkö on yhä olemassa, ei sellaisenaan estä seuraamuksen määräämistä sille yksikölle, jolle rikkomiseen syyllistynyt yksikkö on siirtänyt taloudellisen toimintansa, varsinkaan silloin, kun kyseiset yksiköt ovat olleet saman henkilön määräysvallassa ja kun ne ovat niitä yhdistävien läheisten taloudellisten ja organisatoristen siteiden vuoksi noudattaneet olennaisilta osin samoja liiketoiminnallisia ohjeita (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

88 Tämän oikeuskäytännön ja sen yksinomaisen harkintavallan piiriin kuuluvien tosiseikkojen perusteella unionin yleinen tuomioistuin vahvisti valituksenalaisen tuomion 130–133 kohdassa, että PirelliCSE:tä oli pidettävä PirelliCS:n taloudellisena seuraajana 27.11.2001 alkaen ja että komissio oli perustellusti katsonut taloudellisen jatkuvuuden periaatteen nojalla, että vastuu PirelliCS:n osallistumisesta kyseiseen rikkomiseen oli siirtynyt PirelliCSE:lle.

89 Valittajat eivät kuitenkaan kiistä sitä, että tämän tuomion 87 kohdassa tarkoitetut edellytykset olivat nyt käsiteltävässä asiassa täyttyneet.

90 Näissä olosuhteissa unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt virhettä, kun se totesi, että komissiolla oli oikeus katsoa PirelliCSE:n olevan PirelliCS:n taloudellinen seuraaja.

91 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 140 kohdassa, että vaikka katsottaisiinkin, että komissio olisi tehnyt virheen katsoessaan PirelliCSE:n olevan PirelliCS:n oikeudellinen seuraaja, tällä toteamuksella ei olisi vaikutusta siihen, että ensin mainittu yhtiö on vastuussa suorasta osallistumisesta kyseiseen rikkomiseen ennen 27.11.2001, koska komissio oli joka tapauksessa perustellusti todennut PirelliCSE:n olevan PirelliCS:n taloudellinen seuraaja.

92 Lisäksi valittajien väitteestä, joka koskee unionin kilpailusääntöjen tehokasta vaikutusta ja varoittavaa vaikutusta, on muistutettava, että komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä Pirellin olevan vastuussa kyseisestä rikkomisesta myös Pirelli CS:n ja PirelliCSE:n emoyhtiönä 18.2.1999–28.7.2005.

93 Edellä esitetyn perusteella toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Toisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

94 Valittajat arvostelevat toisen valitusperusteen toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se teki oikeudellisen virheen, kun se sovelsi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta nyt käsiteltävässä asiassa. Nexans France ja Silec Cable ovat olleet PrysmianCS:n tilanteeseen rinnastettavassa tilanteessa, koska ne oli luotu sisäisten uudelleenjärjestelyjen tuloksena, jotta ne jatkaisivat olemassa olevaa toimintaa,

johon liittyivät ne työntekijät ja omaisuuserät, joita kartelliin liittyvät kollusiiviset menettelytavat olivat koskeneet, tarkoituksena luovuttaa ne kolmansille. Taloudellisen jatkuvuuden periaatetta on kuitenkin sovellettu vain PrysmianCS:n osalta.

95 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee valittajien mukaan, että kun komissio ottaa kartellin osalta käyttöön erityisen menetelmän määrittäessään emoyhtiöiden vastuuta niiden tytäryhtiöiden tekemistä rikkomisista, sen on erityisiä olosuhteita lukuun ottamatta sovellettava samoja metodologisia arviointiperusteita kaikkiin näihin emoyhtiöihin. Tätä oikeuskäytäntöä sovelletaan myös silloin, kun komissio päättää taloudellisen jatkuvuuden periaatteen perusteella pitää yhtä päätöksensä adressaateista vastuullisena ja kun se ei kohtele päätöksen muita adressaatteja samalla tavalla. Vaikka komissiolla on tiettyä harkintavaltaa, kun se soveltaa tätä periaatetta katsoakseen emoyhtiöiden olevan vastuussa rikkomisesta, sillä ei ole kuitenkaan velvollisuutta soveltaa sitä.

96 Sitä vastoin silloin, kun kyseinen toimielin päättää soveltaa mainittua periaatetta, sen on sovellettava sitä muihinkin kartelliin osallistuneisiin yrityksiin, jotka olivat samankaltaisissa tilanteissa. Unionin yleinen tuomioistuin on siis tehnyt nyt käsiteltävässä asiassa virheen katsoessaan, ettei komission päätös olla soveltamatta taloudellisen jatkuvuuden periaatetta muihin riidanalaisen päätöksen adressaatteihin kuin PrysmianCS:ään ollut lainvastainen.

97 Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 145 ja 146 kohdassa tekemä viittaus unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen on sovitettava yhteen laillisuusperiaatteen noudattamisen kanssa, mikä merkitsee sitä, että kukaan ei voi vedota omaksi edukseen lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista, on valittajien mukaan merkityksetön.

98 Komissio väittää, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 79 kohdassa jo esitetyistä syistä, ja toissijaisesti, että se on perusteeton.

99 Pirelli väittää, että tämän valitusperusteen toinen osa on perusteeton.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

100 Tämän tuomion 49 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska toisen valitusperusteen toinen osa koskee oikeudellista seikkaa, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut, valitusperusteen tämä osa on vastoin komission näkemystä otettava tutkittavaksi, koska tällaista oikeudellista seikkaa voidaan käsitellä uudelleen muutoksenhakuvaiheessa.

101 On muistutettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainittu periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (ks. erityisesti tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 kohta).

102 Valittajat väittävät nyt käsiteltävässä asiassa, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi tätä periaatetta vahvistaessaan komission päätöksen katsoa taloudellisen jatkuvuuden periaatteen nojalla PrysmianCS:n olevan vastuussa kyseisestä rikkomisesta sen perustamista edeltäneen ajanjakson osalta, vaikka komissio ei soveltanut tätä periaatetta Nexans Franceen ja Silec Cableen, sillä valittajien mukaan nämä kaksi yritystä olivat PrysmianCS:n tilanteeseen rinnastettavassa tilanteessa.

103 Valittajat esittävät tämän osan tueksi pääasiallisesti kaksi väitettä.

104 Valittajat vetoavat yhtäältä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka perustuu erityisesti 18.7.2013 annettuun tuomioon Dow Chemical ym. v. komissio (C-499/11 P, EU:C:2013:482), jonka 50 kohdassa se totesi, että kun komissio kartellia tutkiessaan käyttää erityistä menetelmää ratkaistakseen, ovatko asianomaiset emoyhtiöt vastuussa tytäryhtiöidensä rikkomisista, sen on tukeuduttava samoihin arviointiperusteisiin kaikkien näiden emoyhtiöiden tapauksissa, jos erityisistä olosuhteista ei muuta johdu.

105 Tämän väitteen osalta on syytä muistuttaa, että mainittuun tuomioon johtanut asia koski tilannetta, jossa komission päätöksestä ilmeni, että kun kyse oli siitä, onko emoyhtiön katsottava olevan vastuussa tytäryhtiön toteuttamasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, komissio oli päättänyt käyttää erityistä menetelmää ratkaistakseen, ovatko kyseiset emoyhtiöt vastuussa, ja komission piti siten soveltaa sitä kaikkiin tässä rikkomisessa mukana olleisiin yrityksiin (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco v. komissio, C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, 50, 53 ja 59 kohta). Vaikka oletettaisiin, että tätä oikeuskäytäntöä voitaisiin soveltaa myös vastuun kohdentamiseen rikkomistilanteessa taloudellisen jatkuvuuden periaatteen perusteella, on todettava, etteivät valittajat ole osoittaneet, että komissio on päättänyt soveltaa tämän periaatteen soveltamista koskevaa menetelmää, joka poikkeaa yleisistä säännöistä. Riidanalaisesta päätöksestä ei siten ilmene, että kaikkiin kyseiseen rikkomiseen osallistuneisiin yrityksiin olisi pitänyt soveltaa erityistä menetelmää.

106 Tästä seuraa, että valittajat eivät voi pätevästi tukeutua tämän tuomion 104 kohdassa mainittuun oikeuskäytäntöön osoittaakseen, että nyt käsiteltävässä asiassa on loukattu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

107 Kantajat väittävät toisaalta, että koska komissio oli päättänyt perustaa kantansa taloudellisen jatkuvuuden periaatteeseen osoittaakseen PrysmianCS:n vastuun sen perustamista edeltäneen ajanjakson osalta, sen olisi pitänyt soveltaa samaa menetelmää Nexans Franceen ja Silec Cableen. Näin ollen valittajat tosiasiassa väittävät, kuten Pirelli perustellusti huomauttaa, että riidanalainen päätös on lainvastainen näiden kahden yhtiön osalta.

108 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisen on oltava sopusoinnussa laillisuusperiaatteen kanssa, jonka mukaan kukaan ei voi edukseen vedota lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista (tuomio 16.6.2016, Evonik Degussa ja AlzChem v. komissio, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

109 Valittajat eivät siis voi perustaa kantaansa lainvastaisuuteen, johon komissio mahdollisesti syyllistyi Nexans Francen ja Silec Cablen osalta, kyseenalaistaakseen valituksenalaisen tuomion tältä osin.

110 Edellä esitetyn perusteella toisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä perusteettomana.

Toisen valitusperusteen kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

111 Valittajat väittävät toisen valitusperusteen kolmannessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin ei noudattanut SEUT 296 artiklan mukaista perusteluvelvollisuuttaan, kun se ei lausunut valittajien väitteestä, joka koski taloudellisen jatkuvuuden periaatteen poikkeuksellisuutta, ja kun se hylkäsi valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän neljännen kanneperusteen ensimmäisen ja toisen osan esittäen ristiriitaisia perusteluja.

112 Komissio väittää, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 79 kohdassa jo esitetyistä syistä, ja toissijaisesti, että se on perusteeton. Kolmas osa on lisäksi tehoton, koska se ei ole itsenäinen perusta, jonka perusteella valituksenalainen tuomio voitaisiin kumota.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

113 Koska valitusperusteen tämä osa koskee sitä, että valituksenalaista tuomiota ei ole perusteltu riittävästi ja että unionin tuomioistuimille kuuluvaa oikeudellista velvoitetta ei ole siten noudatettu, se on otettava tutkittavaksi, toisin kuin komissio väittää.

114 Asiakysymyksestä on todettava yhtäältä, että osoitettuaan, että komission riidanalaisessa päätöksessä noudattama lähestymistapa taloudellisen jatkuvuuden periaatteen soveltamisen osalta oli unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen, unionin yleisellä tuomioistuimella ei ollut velvollisuutta vastata erikseen valittajien väitteeseen siitä, että tällainen soveltaminen olisi ollut poikkeuksellista. Valittajat eivät toisaalta ole täsmentäneet, miltä osin unionin yleisen tuomioistuimen tässä yhteydessä esittämät perustelut olisivat olleet sisäisesti ristiriitaisia tai epäjohdonmukaisia.

115 Edellä esitetyn perusteella toisen valitusperusteen kolmas osa ja näin ollen tämä valitusperuste kokonaisuudessaan on hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

116 Valittajat väittävät kolmannessa valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 169–186 kohtaa, että unionin yleinen tuomioistuin teki ilmeisen virheen luonnehtiessaan kyseessä olevaa rikkomista yhtenä kokonaisuutena pidettäväksi jatketuksi kilpailusääntöjen rikkomiseksi. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin vahvisti, että komissio oli esittänyt riittävästi täsmällisiä tietoja, joilla voitiin osoittaa kartellin muodostavien kolmen osatekijän olemassaolo, lausumatta kuitenkaan valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämästä pääasiallisesta väitteestä, jonka mukaan komissio ei ollut osoittanut, että nyt käsiteltävässä asiassa oli kyse yhtenä kokonaisuutena pidettävästä jatketusta SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkomisesta.

117 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kolmen edellytyksen on täytyttävä, jotta yrityksen voidaan katsoa olevan vastuussa osallistumisestaan yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen: On oltava yleinen suunnitelma, jolla on yhteinen kilpailua rajoittava päämäärä, yrityksen on myötävaikutettava tähän suunnitelmaan ja sen on oltava tietoinen muiden osallistujien kilpailua rajoittavasta myötävaikutuksesta. Unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin valittajien mukaan vahvistanut riidanalaisen päätöksen virheellisesti arvioimatta, riittikö ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen olemassaolo – jos oletetaan se toteen näytetyksi – osoitukseksi siitä, että koottujen todisteiden, jotka koskivat hyvin erilaisia tilanteita ja sopimuksia, välillä oli yhteys, jotta yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen voitiin osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla. Tältä osin valituksenalaisen tuomion 172 ja 173 kohdassa esitetty todisteiden luettelo ei osoita mitenkään, että kartellin kahden kokoonpanon ja väitetyn ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen välillä olisi yhteys.

118 Unionin yleinen tuomioistuin on erityisesti ottanut vääristyneellä tavalla huomioon ”kansallista aluetta” koskevaan sopimukseen liittyvän selvitysaineiston sekä valittajien väitteen, jonka mukaan tämä käsite oli tehoton ja merkityksetön, koska aasialaisilla sähkökaapeleiden tuottajilla ei ollut mitään intressiä tulla eurooppalaisten tuottajien markkinoille ja päinvastoin.

119 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa, että sopimus, jolla eurooppalaisia tuottajia pyrittiin suojaamaan unionin alueella muiden ulkomaisten tuottajien todelliselta tai potentiaaliselta kilpailulta, on omiaan rajoittamaan kilpailua, ellei eurooppalaisille markkinoille pääsylle ole ylitsepääsemättömiä esteitä, jotka sulkevat pois näiden ulkomaisten tuottajien kaiken potentiaalisen kilpailun. Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan vastannut näillä toteamuksilla valittajien kannekirjelmässään esittämään väitteeseen, jonka mukaan komissio oli ulottanut vientiyhteistyön soveltamisalan koskemaan koko unionin aluetta ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen kautta, vaikka tällaisen sopimuksen soveltamisesta ei ollut koskaan keskusteltu kartellin A/R-kokoonpanon yhteydessä pidetyissä kokouksissa, ja tämä johtui erityisesti siitä, että aasialaisilla tuottajilla ei ollut strategiselta kannalta intressiä osallistua unionin alueella toteutettavia hankkeita koskeviin tarjouskilpailuihin.

120 Toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 183 kohdassa totesi, valittajat eivät olleet väittäneet, että japanilaisten ja eteläkorealaisten tuottajien osallistuminen ETA-alueen markkinoille oli ”teknisesti mahdotonta”, vaan että yleisesti ottaen ei ollut mitään taloudellista syytä, jolla näin merkittävää investointia olisi voitu perustella. Unionin yleinen tuomioistuin on näin ollen ottanut valittajien tältä osin esittämät selitykset huomioon vääristyneellä tavalla.

121 Komissio katsoo, että kolmas valitusperuste on jätettävä tutkimatta. Valittajat nimittäin toistavat tällä valitusperusteella jo ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä menettelyssä esittämänsä väitteet ja pyrkivät saamaan unionin tuomioistuimen tutkimaan nämä väitteet uudelleen. Valittajat eivät myöskään ole noudattaneet niille unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 169 artiklan 2 kohdassa asetettua velvollisuutta, koska ne eivät ole tuoneet esiin niitä valituksenalaisen tuomion erityisiä kohtia, jotka osoittavat oikeudellisesti riittävällä tavalla, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla.

122 Komissio väittää toissijaisesti, että tämä valitusperuste on perusteeton, koska unionin yleinen tuomioistuin ei tyytynyt vain vahvistamaan komission tekemää kyseessä olevan rikkomisen luonnehdintaa, vaan se tutki asiakirja-aineistoon liitetyt lukuisat todisteet ja erityisesti eurooppalaisten hankkeiden jakamista koskeneen kirjeenvaihdon, joka osoitti, että ne olivat osa yhtenä kokonaisuutena pidettävää jatkettua kilpailusääntöjen rikkomista, joka kattoi kartellin molemmat kokoonpanot.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

123 Kolmannen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisesta on todettava yhtäältä, että – toisin kuin komissio väittää – valituksenalaisen tuomion erityiset kohdat, joita valittajien kolmas valitusperuste koskee, ilmenevät valituksesta riittävän selvästi.

124 Toisaalta on todettava, että valittajat esittävät tämän valitusperusteen tueksi kaksi erillistä väitettä. Niistä ensimmäisessä ne väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt lausumatta siitä, oliko komissio näyttänyt toteen sen, että kyseessä oleva rikkominen oli yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkominen. Toinen väite puolestaan koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut vääristyneellä tavalla huomioon ”kansallista aluetta” koskevaan sopimukseen liittyvän selvitysaineiston.

125 Tämän tuomion 49 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön mukaan ensimmäinen näistä väitteistä koskee unionin yleisen tuomioistuimen tutkimaa oikeudellista seikkaa, jota voidaan käsitellä uudelleen valituksen yhteydessä, mutta toisen väitteen osalta asia on toisin.

126 Tässä yhteydessä riittää, kun muistutetaan, että SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta. Unionin yleinen tuomioistuin on yksin toimivaltainen määrittämään merkityksellisen tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä selvitysaineistoa. Lukuun ottamatta

sitä tapausta, että tosiseikasto ja selvitysaineisto on otettu huomion vääristyneellä tavalla, niiden arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 26.9.2018, Philips ja Philips France v. komissio, C-98/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:774, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

127 Valittajat tosin arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on ottanut ”kansallista aluetta” koskevaan sopimukseen liittyvän selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla. On kuitenkin todettava, että valittajat eivät ole yksilöineet selvitysaineistoa, joka olisi näin otettu huomioon vääristyneellä tavalla, eivätkä varsinkaan osoittaneet, että unionin yleistä tuomioistuinta voitaisiin moittia tällaisesta vääristyneellä tavalla huomioon ottamisesta. Valittajat nimittäin väittävät ainoan tässä yhteydessä mainitun erityisen todisteen osalta vain, että se vahvistaa heidän kantansa.

128 Tästä seuraa, että valittajien väitteet, jotka koskevat ”kansallista aluetta” koskevaan sopimukseen liittyvän selvitysaineiston arviointia, on jätettävä tutkimatta.

129 Väite siitä, että yksi valittajien väitteistä on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, mikä on johdettavissa valituksenalaisen tuomion 183 kohdasta, perustuu kyseisen tuomion osittaiseen tulkintaan. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin katsoi kyseisen tuomion tässä kohdassa, että – toisin kuin valittajat olivat väittäneet – aasialaisten tuottajien osallistuminen hankkeisiin ETA-alueella ”ei ollut teknisesti mahdotonta eikä taloudellisesti kannattamatonta”. Vaikka oletettaisiin, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen katsoessaan, että valittajat olivat tukeutuneet siihen, että aasialaisten tuottajien oli teknisesti mahdotonta päästä näille markkinoille, on kuitenkin niin, että kyseinen tuomioistuin viittasi myös valittajien väitteeseen, jonka mukaan näiden valmistajien poissaolo ETA-alueelta johtui taloudellisista seikoista. Näin ollen valittajat eivät ole osoittaneet, että unionin yleisen tuomioistuimen tekemäksi väitetyllä virheellä voitaisiin kyseenalaistaa sen tekemä päätelmä.

130 Asiakysymyksestä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sen osoittamiseksi, että yritys on osallistunut yhtenä kokonaisuutena pidettävään unionin kilpailuoikeuden rikkomiseen, on osoitettava, että kyseinen yritys aikoi omalla toiminnallaan myötävaikuttaa kaikkien osallistujien yhteisten päämäärien tavoittelemiseen ja että se tiesi muiden samaan päämäärään pyrkivien yritysten suunnittelemasta tai toteuttamasta kilpailunvastaisesta käyttäytymisestä tai että se saattoi kohtuudella ennakoida sen ja oli valmis hyväksymään siihen sisältyvän riskin (ks. vastaavasti tuomio 26.9.2018, Infineon Technologies v. komissio, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 172 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

131 Vastauksena unionin tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen, jossa valittajia pyydettiin täsmentämään, missä kohdassa niiden ensimmäisessä oikeusasteessa esittämää kannekirjelmää ne olivat väittäneet, että komissio ei ollut osoittanut, että kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen täytti edellytykset, jotka edellisessä kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan ovat tarpeen sen luonnehtimiseksi yhtenä kokonaisuutena pidettäväksi jatketuksi kilpailusääntöjen rikkomiseksi, ne lainasivat kyseisen kannekirjelmän 110 kohtaa. Tässä kohdassa ei kuitenkaan viitata edellä esitettyihin edellytyksiin eikä edellä mainittuun oikeuskäytäntöön. Tästä seuraa, että valittajat eivät ole esittäneet unionin yleisessä tuomioistuimessa riittävän selvästi väitettä, jonka mukaan komissio ei ollut osoittanut, että kyseessä oleva rikkominen täytti kaikki edellytykset, jotka ovat välttämättömiä, jotta sitä voitaisiin luonnehtia yhtenä kokonaisuutena pidettäväksi jatketuksi kilpailusääntöjen rikkomiseksi.

132 Lisäksi on todettava, että valittajat väittivät ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn kuudennen kanneperusteen yhteydessä, ettei komissio ollut osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen olemassaoloa, joka komission mukaan oli kartellin avaintekijä, ja että komissio ei näin ollen ollut osoittanut, että valittajat olisivat osallistuneet yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun SEUT 101 artiklan rikkomiseen, joka kattoi koko ETA-alueen.

133 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 174 kohdassa kyseisen tuomion 170–173 kohdassa esitettyjen tosiseikkoja koskevien arviointien perusteella, että komissio oli osoittanut kyseisen sopimuksen olemassaolon oikeudellisesti riittävällä tavalla. Tässä yhteydessä on muistutettava, että siltä osin kuin valittajien väitteillä pyritään kyseenalaistamaan tämä arviointi, ne on jätettävä tutkimatta, kuten tämän tuomion 126 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee.

134 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmas valitusperuste on jätettävä osaksi tutkimatta ja hylättävä osaksi perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

135 Neljännessä valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 199–217 kohtaa ja jossa on neljä osaa, valittajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan komissio ei ollut tehnyt virhettä katsoessaan, että kyseisen rikkomisen alkamisajankohtana oli pidettävä 18.2.1999 järjestettyä kokousta, on oikeudellisesti virheellinen.

Neljännen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

136 Valittajat arvostelevat tämän valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on lausunut kanteen ulkopuolisesta seikasta ja loukannut niiden puolustautumisoikeuksia, kun se perusti toteamuksensa perusteluihin, jotka koskivat maanalaisia sähkökaapeleita koskevaa Super Tension Cables Export Agreement -nimistä sopimusta (sopimus suurjännitesähkökaapeleiden viennistä, jäljempänä STEA-sopimus), Sub-marine Cable Export Associationia (merenalaisten kaapeleiden vientijärjestö, jäljempänä SMEA) ja väitettyä eurooppalaisten, japanilaisten ja eteläkorealaisten valmistajien välistä suullista sopimusta, jolla nämä kolme tuottajaryhmää sitoutuivat olemaan kilpailematta toistensa ”kansallisilla alueilla” ja joka liittyi näihin järjestelyihin (jäljempänä suullinen sopimus).

137 Valittajien unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama kanne koski niiden mukaan ainoastaan riidanalaisessa päätöksessä todettua unionin kilpailuoikeuden väitettyä rikkomista vuosina 1999–2009. Luonnehtiessaan vuonna 1997 päättyneitä STEA-sopimusta, SMEA:ta ja suullista sopimusta kilpailua rajoittaviksi sopimuksiksi unionin yleinen tuomioistuin on siis lausunut kysymyksistä, jotka eivät kuuluneet oikeusriidan kohteeseen, sellaisena kuin se oli rajattu kannekirjelmässä. STEA-sopimusta, SMEA:ta tai suullista sopimusta ei myöskään ollut pidetty SEUT 101 artiklan vastaisina riidanalaiseen päätökseen johtaneessa hallinnollisessa menettelyssä. Valittajilla ei siis ole missään vaiheessa ollut mahdollisuutta riitauttaa muodollisesti tällaista lainvastaisuutta koskevaa toteamusta, joka on tehty niitä vastaan. Valittajat eivät ole sitä suuremmalla syyllä kyenneet käyttämään tässä yhteydessä tehokkaasti puolustautumisoikeuksiaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä.

138 Komissio väittää, että neljäs valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska valittajat toistavat tällä valitusperusteella väitteitä, joista on jo keskusteltu ensimmäisessä oikeusasteessa käydyn menettelyn aikana, ja pyrkivät saamaan unionin tuomioistuimen tutkimaan ne uudelleen.

139 Toissijaisesti tämä valitusperuste on sen mukaan tehoton, koska valitusperuste perustuu STEA-sopimuksen ja SMEA:n väitetysti virheelliseen tulkintaan, vaikka viimeksi mainitut on riidanalaisessa päätöksessä mainittu vain sen asiayhteyden kuvaamiseksi, jossa kartelli oli alkanut. Tästä seuraa, että vaikka oletettaisiin, että neljäs valitusperuste on hyväksyttävä, tämä ei ole riittävä syy

katsoa, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen vahvistaessaan komission toteaman kyseisen rikkomisen alkamisajankohdan. Komission mukaan neljäs valitusperuste on joka tapauksessa perusteeton.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

140 Valittajat arvostelevat neljännen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on lausunut kanteen ulkopuolisesta seikasta ja loukannut niiden puolustautumisoikeuksia. Toisin kuin komissio väitti, tämä osa koskee siten unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksiin liittyvää oikeudellista seikkaa, jota voidaan käsitellä valituksen yhteydessä, ja se on näin ollen otettava tutkittavaksi.

141 Asiakysymyksestä on todettava ensinnäkin, että valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että tutkiessaan sitä, oliko komissio perustellusti vahvistanut kyseisen rikkomisen alkamispäiväksi 18.2.1999, unionin yleinen tuomioistuin otti valituksenalaisen tuomion 201 kohdassa huomioon komission riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappaleessa esittämät toteamukset, jotka koskivat STEA-sopimusta, SMEA:ta ja suullista sopimusta, ja se totesi tämän tuomion 202 kohdassa, että kartelli oli toistanut tämän toimielimen kuvailemat edeltäneet järjestelyt. Unionin yleinen tuomioistuin lisäsi saman tutkinnan yhteydessä valituksenalaisen tuomion 203 kohdassa, että komissio oli esittänyt todisteita, joita valittajat eivät olleet kiistäneet pätevästi konkreettisilla seikoilla ja joista ilmeni yhtäältä, että nämä sopimukset tehneet sähkökaapeleiden tuottajat olivat tietoisia niiden lainvastaisuudesta, ja toisaalta, että ne olivat suunnitelleet näiden sopimusten uudelleenjärjestelyä tulevaisuudessa.

142 Unionin yleinen tuomioistuin ei tämän tutkinnan päätteeksi lausunut kuitenkaan kanteen ulkopuolisesta seikasta. Unionin yleisen tuomioistuimen tältä osin tekemä päätös, jolla hylättiin valittajien väite, jolla ne riitauttivat sen, että kyseisen kilpailusääntöjen rikkomisen alkamisajankohdaksi oli vahvistettu 18.2.1999, oli komission sille tältä osin esittämän vaatimuksen mukainen.

143 Toiseksi on todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole myöskään loukannut tässä yhteydessä valittajien puolustautumisoikeuksia. Kuten komissio on perustellusti todennut, riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappaleeseen sisältyvät seikat sisältyivät yhtäältä jo väitetiedoksiantoon, jonka valittajat ovat voineet riitauttaa komissiossa käydyssä hallinnollisessa menettelyssä. Riidanalaisen päätöksen 506 perustelukappaleesta, johon unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 199 kohdassa viitannut, ilmenee toisaalta, että arvioidessaan 18.2.1999 pidettyyn kokoukseen liittyviä todisteita komissio oli ottanut huomioon asianosaisten käyttäytymisen ennen tätä päivämäärää, mikä komission mukaan osoitti, että asianomaiset yritykset suunnittelivat ottavansa aiemmat järjestelyt uudelleen käyttöön. Tämä huomautus voitiin kuitenkin ymmärtää ainoastaan viittaukseksi riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappaleessa kuvattuihin järjestelyihin. Näin ollen valittajien oli varauduttava siihen, että unionin yleinen tuomioistuin ottaa huomioon myös tämän asiayhteyden.

144 Edellä esitetyn perusteella neljännen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Neljännen valitusperusteen toinen ja kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

145 Valittajat väittävät neljännen valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin otti sille esitetyn selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla ja sovelsi analyysissään virheellistä oikeudellista arviointiperustetta, minkä johdosta se luonnehti STEA-sopimusta, SMEA:ta ja suullista sopimusta virheellisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttaviksi ”kilpailua rajoittaviksi sopimuksiksi”. Unionin yleinen tuomioistuin tukeutui nimittäin tässä yhteydessä virheellisesti riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappaleessa esitettyihin toteamuksiin tarkistamatta, oliko niiden

tueksi esitetty näyttöä. Lisäksi on ilmeisen virheellistä väittää, etteivät valittajat olleet missään vaiheessa kiistäneet tai riitauttaneet komission riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappaleessa esittämiä toteamuksia.

146 Valittajat väittävät neljännen valitusperusteen kolmannessa osassa, että tämän valitusperusteen toisessa osassa tarkoitettu STEA-sopimuksen ja SMEA:n sekä suullisen sopimuksen virheellinen luonnehtiminen ”kilpailua rajoittaviksi sopimuksiksi” on täysin vääristänyt unionin yleisen tuomioistuimen tekemän arvioinnin siitä asiayhteydestä, jossa kyseinen rikkominen oli alkanut, ja vaikuttanut peruuttamattomasti siihen, että unionin yleinen tuomioistuin vahvisti komission riidanalaisessa päätöksessä tekemän päätelmän, jonka mukaan väitetty kartelli oli alkanut 18.2.1999.

147 Koska suurin osa todisteista, joihin komissio perusti tämän päätelmän ja jotka unionin yleinen tuomioistuin otti huomioon valituksenalaisen tuomion 200–206 kohdassa, koski ”vientialueita” koskevia järjestelyjä, näitä todisteita ei valittajien mukaan olisi pitänyt ottaa huomioon sen selvittämiseksi, milloin rikkominen, johon liittyi ”kansallista aluetta” koskeva sopimus, jolla oli vaikutuksia Euroopan talousalueella, alkoi.

148 Tämä tosiseikkojen virheellinen tulkinta on lisäksi johtanut siihen, että unionin yleinen tuomioistuin on analysoinut virheellisesti 18.2.1999 pidetyn kokouksen muistiinpanoja eli ensimmäistä asiakirjaa, jossa on vähäisiä ja kyseenalaisia viittauksia ”kansallista aluetta” koskevaan sääntöön. Näistä muistiinpanoista ilmenee kuitenkin selvästi, etteivät tämän kokouksen osanottajat olleet sopineet tulevien sopimusten pääasiallisista ominaispiirteistä.

149 Valituksenalaisen tuomion 210 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi nämä muistiinpanot pelkästään vahvistukseksi aiemmille keskusteluille. Tästä syystä valituksenalaisen tuomion kyseiseen kohtaan sisältyy kaksi virheellistä väitettä. Yhtäältä mikään todiste ei liitä väitettyä ”kansallista aluetta” koskevaa sopimusta STEA-sopimukseen ja SMEA:han. Toisaalta valituksenalaisen tuomion 204 kohdassa kuvattu keskustelu, joka unionin yleisen tuomioistuimen mukaan vahvisti tällaisen sopimuksen olemassaolon, koski todellisuudessa hankkeiden jakamista ”vientialueilla”.

150 Unionin yleinen tuomioistuin teki niiden mukaan lisäksi perustavanlaatuisen metodologisen virheen, kun se valituksenalaisen tuomion 213 kohdassa sivuutti tarpeen arvioida yksitellen 18.2.1999 jälkeen pidetyissä kokouksissa käytyjä keskusteluja, toisin kuin se on kyseisen tuomion samassa kohdassa itse todennut.

151 Unionin yleinen tuomioistuin otti lisäksi valittajien väitteet huomioon vääristyneellä tavalla, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 213 kohdassa, että – toisin kuin valittajat väittivät – 18.2.1999 pidetyn kokouksen muistiinpanojen todistusarvoa ei ollut heikentänyt se, että niitä oli tulkinnut useita vuosia myöhemmin ”niiden laatija valittajien mukaan ’etäisten muistikuvien’ perusteella”. Valittajat ovat todellisuudessa väittäneet, että näiden muistiinpanojen laatija ei ollut selittänyt niitä komissiolle vaan että sen olivat tehneet kyseisen yrityksen muut työntekijät pyytämättä apua laatijalta.

152 Unionin yleinen tuomioistuin on siten ottanut sen arvioitavaksi saatetun selvitysaineiston järjestelmällisesti huomioon vääristyneellä tavalla viitaten erotuksetta tosiseikkoihin ja tapahtumiin, joilla ei ole yhteyttä toisiinsa ja joiden vaikusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei ole näytetty toteen.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

153 Näissä neljännen valitusperusteen kahdessa osassa, joita on syytä tarkastella yhdessä, valittajat arvostelevat unionin yleisen tuomioistuimen tekemää arviointia todisteista, joihin komissio on vedonnut tukeakseen toteamustaan, jonka mukaan kyseinen rikkominen alkoi 18.2.1999 pidetyssä kokouksessa.

154 Tältä osin on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin tutki näitä todisteita valituksenalaisen tuomion 199–214 kohdassa. Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli tässä yhteydessä kyseisen tuomion 199–206 kohdassa ensin 18.2.1999 pidetyn kokouksen asiayhteyttä. Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin tutki 207–214 kohdassa erityisesti tätä kokousta koskevia todisteita.

155 Tästä on muistutettava, kuten tämän tuomion 126 kohdasta ilmenee, että lukuun ottamatta sitä tapausta, että selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, unionin yleisen tuomioistuimen suorittama selvitysaineiston arviointi ei ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasteena harjoittaman valvonnan piiriin.

156 Vaikka valittajat vetoavat siihen, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tässä yhteydessä todistusaineiston järjestelmällisesti huomioon vääristyneellä tavalla, ne viittaavat unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 207–214 kohdassa esittämien toteamusten osalta vain yhteen näistä kohdista eli tämän tuomion 210 kohtaan, jossa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että 18.2.1999 pidetyn kokouksen muistiinpanot ”vahvistavat” sen, että tässä kokouksessa kyseisen muistion laatimishetkellä läsnä olleet yritykset olivat sopineet varsinaisesta kyseisten markkinoiden jakamisen periaatteesta.

157 Valittajat väittävät yhtäältä, että tämän kohdan sanamuoto osoittaa, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi 18.2.1999 pidetyn kokouksen muistiinpanojen pelkästään vahvistavan aiemmat keskustelut. Sen lisäksi, että tämä väite ei saa mitään tukea valituksenalaisen tuomion 210 kohdassa esitetyistä perusteluista, sillä ei missään tapauksessa voida osoittaa, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla.

158 Toisaalta valittajien väitteestä, jonka mukaan kyseiset muistiinpanot antavat selvästi ymmärtää, että 18.2.999 pidettyyn kokoukseen osallistuneet yritykset eivät olleet sopineet tulevien sopimusten pääasiallisista ominaispiirteistä, riittää, kun muistutetaan, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 208 kohdassa, että tietyt seikat, joista tässä kokouksessa keskusteltiin, eivät johtaneet sopimukseen ja että tämän kokouksen muistiinpanoista ilmeni, että kokoukseen osallistuneet yritykset olivat sopineet varsinaisesta kyseisten markkinoiden jakamisen periaatteesta. Koska valittajat eivät ole riitauttaneet tätä arviointia, kyseinen väite on siten tehoton.

159 Valituksenalaisen tuomion 213 kohdasta on todettava, että vaikka oletettaisiin, ettei ”laatija” ollut selittänyt komissiolle 18.2.1999 pidetyn kokouksen muistiinpanoja, tämä seikka ei missään tapauksessa ole perusta päätelmälle, johon unionin yleinen tuomioistuin on tässä yhteydessä päätynyt, joten tällainen väite olisi todettava tehottomaksi, vaikka se olisikin perusteltu.

160 Lopuksi unionin yleisen tuomioistuimen väitetysti tekemästä metodologisesta virheestä eli siitä, ettei se ottanut huomioon 18.2.1999 jälkeen pidetyissä kokouksissa käytyjä keskusteluja, toisin kuin se valituksenalaisen tuomion 213 kohdassa itse oli todennut, riittää, kun todetaan, että unionin yleinen tuomioistuin totesi samassa kohdassa, että kun komissio teki päätelmän, jonka mukaan kyseinen rikkominen oli alkanut 18.2.1999 pidetyssä kokouksessa, se oli ottanut huomioon myös asianomaisten yritysten toiminnan tämän kokouksen jälkeen.

161 Koska valituksenalaisen tuomion 207–214 kohdassa esitetyt perustelut muodostavat yksinään pätevän ja riittävän perustan unionin yleisen tuomioistuimen päätökselle, jonka mukaan komissiolla oli oikeus katsoa, että kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen oli alkanut 18.2.1999 pidetyssä kokouksessa, unionin yleisen tuomioistuimen kartellin asiayhteyttä valituksenalaisen tuomion 199–206 kohdassa arvioidessaan mahdollisesti tekemillä virheillä – vaikka niitä olisikin tehty – ei voida asettaa kyseenalaiseksi tätä päätöstä, joten valittajien tältä osin esittämät väitteet on hylättävä tehottomina.

162 Edellä esitetyn perusteella neljännen valitusperusteen toinen ja kolmas osa on jätettävä osittain tutkimatta ja hylättävä osittain perusteettomana.

Neljännen valitusperusteen neljäs osa

– Asianosaisten lausumat

163 Valittajat väittävät neljännen valitusperusteen neljännessä osassa lähinnä, että tämän valitusperusteen muissa osissa tarkoitetut virheet ja erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen viittaus tosiseikkoihin ja todisteisiin, joilla ei ole vaikutusta sen päätökseen vahvistaa kyseessä olevan kilpailusääntöjen rikkomisen alkamispäivämääräksi 18.2.1999 pidetyn kokouksen ajankohta, johtavat epäjohdonmukaisiin perusteluihin, mikä on vastoin unionin yleisellä tuomioistuimella SEUT 296 artiklan nojalla olevaa velvollisuutta perustella päätöksensä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

164 Tästä osasta riittää, kun todetaan, etteivät valittajat ole millään tavoin täsmentäneet väitettyjä epäjohdonmukaisuuksia, joihin ne tässä yhteydessä viittaavat, joten valitusperusteen tämä osa on jätettävä tutkimatta. Joka tapauksessa on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on perustellut päätöksensä oikeudellisesti riittävällä tavalla.

165 Edellä esitetystä seuraa, että neljäs valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Viides valitusperuste

Asianosaisten lausumat

166 Viidennessä valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 251–254 kohtaa, valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta vakavuuskertoimen määrittämisen yhteydessä.

167 Valittajat väittävät tuoneensa esiin unionin yleisessä tuomioistuimessa, että aasialaiset tuottajat osallistuivat kartellin eurooppalaiseen kokoonpanoon yhtä lailla kuin eurooppalaiset tuottajat. Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 251 ja 253 kohdassa antama vastaus, jonka mukaan valittajien väitteellä – vaikka se pitäisikin paikkansa – ei voida kyseenalaistaa komission päätelmää, jonka mukaan hankkeiden jakaminen ETA-alueella oli lisätekijä, josta oli aiheellista määrätä seuraamuksena ylimääräinen prosenttiosuus rikkomisen vakavuuden perusteella, ja jonka mukaan kartellin eurooppalainen kokoonpano oli vahvistanut kyseisen kartellin A/R-kokoonpanon aiheuttamaa haittaa kilpailulle ETA:ssa, oli ilmeisen ristiriitainen.

168 Kuten komissio riidanalaisessa päätöksessä lisäksi myönsi, kartellin A/R-kokoonpano oli riippuvainen kartellin kokonaissuunnitelmasta, ja ”kansallista aluetta” koskevaan sopimukseen liittyminen vastasi aasialaisten valmistajien näkökulmasta sitä, että ne pidättäytyivät tekemästä tarjouksia eurooppalaisista hankkeista. Vaikka aasialaiset tuottajat eivät siten osallistuneet aktiivisesti hankkeiden jakamiseen ETA-alueella, ne myötävaikuttivat siihen vastaavassa määrin kuin eurooppalaiset tuottajat.

169 Näissä olosuhteissa oli valittajien mukaan epäjohdonmukaista ja syrjivää korottaa vakavuuskerrointa 2 prosenttiyksiköllä valittajien ja muiden eurooppalaisten tuottajien osalta sillä perusteella, että yksinomaan niiden väitetään osallistuneen kartellin eurooppalaiseen kokoonpanoon. Tämän väitteen paikkansapitävyys on vahvistettu 6.7.2017 annetussa tuomiossa Toshiba v. komissio (C-180/16 P, EU:C:2017:520), joka koski kartellia, jonka rakenne oli hyvin samankaltainen kuin nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva.

170 Komissio väittää, että viides valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska sillä pyritään siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyt todisteet arvioitaisiin uudelleen. Tämä valitusperuste on toissijaisesti hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

171 Koska viides valitusperuste koskee oikeuskysymystä, se on otettava tutkittavaksi.

172 Asiakysymyksestä on todettava, että valittajat arvostelevat tässä yhteydessä vain unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 251–253 kohdassa esittämiä perusteluja. Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisen tuomion 256 ja 257 kohdassa lähinnä, että vaikka oletettaisiin komission tehneen virheen siltä osin kuin kyse on aasialaisten valmistajien osallistumisesta kartellin eurooppalaiseen kokoonpanoon, tällaisella virheellä voitaisiin perustella aasialaisille tuottajille määrätyn vakavuuskertoimen korottamista, mutta siihen ei voida perustaa oikeutta ”lainvastaisen kohtelun syrjimättömään soveltamiseen”.

173 Tähän päätelmään ei liity oikeudellista virhettä. Tämän tuomion 108 kohdassa tarkoitetusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisen on oltava sopusoinnussa laillisuusperiaatteen kanssa, jonka mukaan kukaan ei voi edukseen vedota lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista.

174 Tästä seuraa, että viides valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

175 Koska yhtäkään valittajien valituksensa tueksi esittämää valitusperustetta ei voida hyväksyä, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

176 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

177 Koska Prysmian ja Prysmian CS ovat hävinneet asiansa ja koska komissio on vaatinut niiden velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ne velvoitetaan korvaamaan niille aiheutuneiden kulujen lisäksi komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

178 Työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdan nojalla on niin, että kun väliintulija ensimmäisessä oikeusasteessa ei ole itse tehnyt valitusta, tämä voidaan velvoittaa korvaamaan oikeudenkäyntikulut muutoksenhaussa vain siinä tapauksessa, että tämä osallistuu unionin tuomioistuimessa käydyn menettelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen. Jos tässä tarkoitettu asianosainen osallistuu oikeudenkäyntiin, unionin tuomioistuin voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

179 Koska Pirelli on osallistunut oikeudenkäyntiin unionin tuomioistuimessa, se on velvoitettava vastamaan nyt käsiteltävässä asiassa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Prysmian SpA ja Prysmian Cavi e Sistemi Srl velvoitetaan korvaamaan omien oikeudenkäyntikulujensa lisäksi Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.

3) Pirelli & C. SpA vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset